

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Alia quædam circa actus tempore omiſſionis exercitos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

non aliquo medio ad hunc finem uti, ut dictum est, & tamen nullus, opinor, dicit non esse peccatum hominem, etiam positâ priore voluntate, confodere, aut venenum ei bibendum præbere, sed unâ voce affirmant omnes illum per hanc actionem peccare, in quantum scilicet facit unum cum intentione malâ præcedente, & tamen hac voluntate stante non magis potest ab omni ejusmodi actione cessare, quàm stante intentione omissionis Sacri, abstinere ab omni impossibili cum illius auditione.

IX. Duplex necessitas, sicut est duplex impossibilitas.

Vna necessitas est simpliciter antecedens, alia consequens.

Ad hujus verò intelligentiam notandum, duplicem esse necessitatem aliquid faciendi, vel impossibilitatem præceptum aliquod implendi, antecedentem unam, cujus licet causa data sit simpliciter libera, & consequenter peccatum, illâ tamen positâ, non est amplius in potestate hominis præceptum implere, ut si quis in mari existens abjecisset brevium, vel claves domus, in qua est inclusus, peccat quidem hæc faciendū; ubi verò facta sunt, non peccat studendo vel impossibile aliquid ponendo cum impletione præcepti. Alia necessitas vel impossibilitas est merè ex suppositione quod velit vel nolit quis aliquid facere aut omittere, quando absolute præstare potest contrarium, & hæc necessitas cum sit purè consequens, & ex suppositione formaliter, non tollit illo instanti rationem peccati, ut in percussione hominis, quem intendit quis interficere, ut videtur manifestum.

SECTIO QUINTA.

Alia quedam circa actus tempore omissionis exercitio.

I. Non omnis actio impossibilis est auditione Sacri est semper peccatum.

Quando in homine manente domi incipit peccatum omissionis.

NOTANDUM ulterius cum Vasquez citato, d. 94. num. 8. & aliis: quando dicimus opus factum tempore quo impleri debet præceptum, audiendi Sacrum exempli gratiâ esse peccatum, non esse sermonem semper de opere quod exercetur dum actu fit Sacrum, interdum siquidem contingit, ut tunc antecedenter sit impotens ad implendum præceptum, ut si quis procul à templo habiter, & Sacrum quod jam inchoatur, soleat esse breve, in hoc enim casu non peccat etiam si igni affideat, ludat, studeat, &c. Tunc ergo in hoc homine incipit peccatum omissionis, quando advertit instare tempus accingendi se ad impletionem præcepti, quod si elabi permittat, non erit postea opportunitas, si verò ut advertunt omnes præceptum implendum sit divisibile, ut in exemplo posito, prius incipit hic peccare venialiter, omitendo scilicet partem Sacri, deinde mortaliter respectu partis notabilis. Tandem si ommissio, vel opus impossibile sit positivè volita, quamprimum habet quis ejusmodi actum, peccat sive instet reipsâ tempus necessarium ad implendum præceptum, sive non.

II. Non cum actuali reflexione ad intentionem operantur semper homines.

Quæres: utrum non unum solum aliquod opus tempore impletionis præcepti factum sit peccatum; ut jam esse diximus, sed etiam omnia. In primis existimo ut plurimum omnia ejusmodi opera esse peccata, plerumque enim non faciunt homines ejusmodi opera cum reflexione ad intentionem omitendi prius factum (licet hoc solum non excusaret, ut diximus) sed quia displicet ipsis auditio Sacri, vel quia tediosa, vel quia molestum est adire templum, vel quod eis placeat somnus, studium, aut lusus &c. & hanc ob

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. 1.

causam isthæc præstant, etsi videant cum Sacro esse impossibilia. Si verò in actu signato dicat quis volo hoc vel illud facere quia decrevi omittere Sacrum, tunc illud saltem est peccatum, quod per modum executionis ad actualem Sacri omissionem concurrat, juxta dicta. Si verò plura disparatè se habeant, omnia sunt peccata, sicut si quis intendens occidere hominem, plura simul media adhibeat, ut confodiat eum gladio venenato, & alia hujusmodi.

Quid si dicat quis, volo hoc facere quia decrevi omittere Sacrum.

Tandem, si media sint non solum intentioni omitendi, sed sibi etiam subordinata, & unum alteri simpliciter posterius, transeat opus illud quod est naturâ posterius, non esse peccatum, nec per modum executionis concurrere ad omissionem, cum illam jam supponat factam: sicut propterea vulnus homini occiso infligere non est illum occidere. Quod præcipue verum est de operibus ultimo instanti quo implendum est præceptum elicitis, licet contrarium non difficulter sustineri posse existimem.

III. Quid si actiones incommensurabiles cum impletione præcepti sint inter se subordinata.

SECTIO SEXTA.

Questionum nonnullarum solutione natura peccati omissionis magis declaratur.

QUÆRES primò: utrum peccata commissionis & omissionis purè conveniant univoce, inter negationem siquidem & entitatem positivam nulla omnino videtur dari posse convenientiam, nisi merè æquivoca. Respondetur, in genere physico hæc duo peccata non convenire univoce, ob rationem in argumento positam, conveniunt tamen univoce in genere moris, offensæ scilicet Dei &c.

I. Commissio est ommissio in genere physico non conveniunt univoce, sed in genere moris.

Quæres secundò: quæ ommissio sit gravior, pura an directè, seu positivè volita. Respondetur cæteris paribus graviorem esse omissionem directè volitam, est enim magis voluntaria, & ab intrinseco, & geminatur quodammodo malitia; si tamen procedat ex pleniorè advertentiâ potest pura ommissio esse gravior. Quando autem duo præcepta concurrunt, ommissio illius est gravior, non cuius actus, quo impleri debet, est nobilior, sed quod strictius obligat, ut ommissio misericordie quàm sacrificii, quando major illius quàm hujus est obligatio, licet sacrificium sit actus religionis, illud enim est magis dissonum rationi, quod est magis vitium.

II. Ommissio directè voluta, est cæteris paribus gravior ommissione pura.

Cuius præceptum est peior.

Ommissio verò orta ex causâ seu actu impossibili non malo, est per se loquendo levior vel purâ, vel etiam directè volitâ absque ullo fine aliâ bono: quando enim aliquid fit vel omititur ratione alicujus boni, signum est actum illum vel omissionem esse minus voluntariam, nec procedere ex affectu ad malum, sicque minuitur illius malitia, & quò levior est causâ eò ommissio est gravior, cum sit signum majoris contemptus: qua de causa ad Hebraeos 12. vers. 16. reprehenditur Elau, quòd propter unam escam primitiva sua vendidisset. Qui verò tempore Sacri convivatur (modò limites à temperantiâ præscriptos non excedat) non peccat contra temperantiam, sed solum contra præceptum audiendi Sacrum.

III. Ommissio orta ex causâ non mala, est per se loquendo levior.

Quo causa est levior, eò ommissio est gravior.

Actus etiam positivus impossibilis cum præcepto, licet Metaphysicè sit peccatum commissionis, seu contra præceptum negativum non dandi causam omitendi, moraliter tamen est peccatum omissionis.

IV. Actus positivus dans causâ omissionis, sicut dicitur auctus omissionis an omissionis.